Adolphi archiep.
maguntini
Copia indulgenciarum

Incunabula
—
Theologia

Adolphi Episc. Mog. Copia
indulgentiarum.

Copia indulgenciaruz de institucōe festi presenta-
ciōis beate marie per reuerendissimū dn̄m Adolfuz
Archiepiscopum maguntinum concessarum.

Adolfus dei gracia sancte magūtine se-
dis Archiepūs sacri romani imperij p
germaniam archicancellarius ac prin
ceps elector Ad futurā rei memoriā ex
speciali deuocōis affectu quā ad inclitam propug
natricē nostrā gloriosissimā semp virginē mariam
dei genitricem feruenti animo gerimus ab intimis
proptēa desiderātes festū p̄ntacōis eiusdē beatissi-
me virginis. qd vicesimaprīa die mensis Nouēbris
ānis singulis celebrat̄ deinceps ānis sigl'is ppetuis
tpib; dicta die sollēnit̄ veneret̄ ea propt̄ attēdentes
et pie ↄsiderātes q merita beatissime virgīs predic-
te erga gen⁹ hūanū tātis honorib; repensari neq-
ūt quin illa maiorib; ī dies et illustriorib; dignissiā
cēseat̄. hac nrā irrefragibili sanctiōe statuim⁹ et de
cernim⁹ ac ordinam⁹ q festū p̄ntacōis huiusmōi si
cuti festum ↄcepcionis beate virgīs mēorate p nos-
tras ciuitates et dioc̄. dicta die annis singulis per-
petuis futuris temporibus deinceps a cunctis cristi
fidelib; solemnit̄ celebret̄ cū propria historia de eo-
dem festo presentacionis et vbi propria de illo non
habetur historia cum historia de natiuitate eiusdē
gloriosissime et intemerate virginis sic q vbi nati
uitas continetur presentacio inseratur; Et insuper

vt cristifideles ad maiorem deuocionē et frequētaciorem veneracionē dicte precelse dei genitricis que velut aurora consurgens pulcra vt luna electa vt sol terribilis vt castrorum acies ordinata veruz solem iusticie redemptorez nostrum ihesum cristuz q̄ illuminat abscondita tenebrarum in mundo potestates tenebrose spiritu sācto cooperante produxit que nec visa est primā similem nec habere sequentē modis congruentibus excitemus vt exinde fideles ipsi deuocōbz et oracionibus proprijs ac ipsius virginis intercessionibus adiuti nostrisqz inducti excitacionibz reddantur diuine gracie aptiores necnō ad prefatum colendum festum virginis intacte eo libentius animētur quo ex hoc dono celestis gracie vberius conspexerint se refectos de omnipotētis dei misericordia ac beatorū petri et pauli apostolorū eius necnon sancti martini confessoris patroni nostri auctoritate et meritis confisi omnibz vere penitentibus et confessis qui die predicta ad laudem et honorem ipsius virginis in singulis ecclesijs monasterijs et alijs locis ecclesiasticis prefatarum nostrarū. Ciuitatū et diocesium existentibus in quibz officiū eiusdem virginis celebrari contigerit diuinis iterfuerit vel ī vigilia eiusdem festi ieiunauerint ānuatim. Quadraginta dies de iniunctis eis penitēcijs misericorditer in dn̄o relaxamus presentibus perpetuis temporibus duraturis. In cuius rei testimo

nium secretum nostrum presentibus est appensum
Datum in ciuitate nostra maguntina die penulti
ma mensis Augusti. Anno domini Millesimo q̄
dringētesimosexagesimooctauo;
Lecte fuerunt presentes littere in generali Sinodo
sancta et publicate de mandato prefati reuerendis
simi domini Archiepi̅ maguntini die mercurij tri
cesimaprima et vltima mensis Augusti. Anno ꝛc̄
lxviij.

Paulus episcopus Seruus seruorum dei
Ad futuram rei memoriam Racioni
congruit et conuenit honestati vt ea q̄
de romani pōtificis gracia processerūt
licet eius superueniente obitu littere a
postolice desuper confecte non fuerint suum conse
quantur effectū. Sane felicis recordacionis pio pa
pe .ij. predecessori nostro pro parte dilecti filij. No
bilis viri wilhelmi ducis Saxonie dudum exposi
to. q ipse dux ex specialis deuocionis affectu quem
ad inclitam propugnatricem nostram gloriosissi
mam virginem mariam feruenti animo gerebat.
ab intimis propterea desiderabat festum presenta
cionis eiusdem beatissime virginis marie. q d vicesi
ma prima die mensis Nouembris annis singulis ī
terris et dominijs suis de consuetudine celebratur
eciam ex speciali sedis apostolice decreto et statuto
annis singulis perpetuis temporibus dicta die sol

lenniter venerari. Idem predecessor sincere deuoci-
onis affectum quem prefatus dux ad ipsum et ro
manam ecclesiam gerere comprobabatur. attēdēs
et pie considerans ꝙ merita beatissime virginis pre-
dicte erga genus humanum tantis honoribus cō-
pensari nequibant. quin illa maioribus indies et il-
lustrioribus dignissima censeretur. Prefati quoqꝫ
ducis in ea parte supplicacionibus inclinatus. Auc
toritate apostolica sua ꝑpetua ⁊ irrefragibili sāc-
cione suarum si super hoc confecte fuisset litterarū
tenore. Statuit decreuit ⁊ ordinauit ꝙ festum pre
sentacionis hoc modo sicuti. Assumpcionis visita-
cionis et alia festa beate marie memorate. In ter-
ris et dominijs prefati ducis dicta die ānis singu
lis perpetuis futuris temporibus de mādato sedis
apostolice deinceps a cunctis xp̄ifidelibus sollemni
ter celebraretur. Mandamus nichilominus Statu
tū et decretū sua huiusmodi de celebrando festum
p̄dictū per prelatos ⁊ alias ecclesiasticas personas.
In dominijs et terris predictis sollemniter publica
ri. Ne autem de statuto decreto et mandato pre-
dictis pro eo et super illis ipsius pij predecessoris
eius superueniente obitu littere apostolice confecte
non extiterunt possit quomodolibet hesitari. Vo
lumus et dicta apostolica auctoritate decernimus
ꝙ presentes littere ad probandum plene Statutū
decretum et mandatum pij predecessoris huiusmo

di vbique sufficiant. Nec ad id probacionis alterius a-
miniculum requiratur. Nulli ergo omnino homi-
num liceat hanc paginam nostre voluntatis et con-
cessionis infringere. vel ei ausu temerario contraire
Si quis autem hoc attemptare presumpserit indig-
nacionem omnipotentis dei et beatorum petri et pau
li apostolorum eius se noverit incursurum. Datum
Rome apud sanctum petrum Anno incarnacio-
nis dominice. Millesimoquadringentesimosexa-
gesimoquarto Sextodecimo kalendas Octobris
Pontificatus nostri Anno primo. Et libro primo
de diversis formis. Anno primo domini nostri pau
li pape secundi Folio. tricentesimovicesimosecundo.
et est expedita per cancellariam

Paulus Episcopus servus servorum
dei. Universis cristifidelibus presen
tes litteras inspecturis Salutem et a
postolicam benedictionem. Ad id maxi
me versatur nostra intencio vt cris
tifideles ad maiorem devocionem
et frequenciorem veneracionem precelse dei genitri
cis virginis marie que velud aurora consurgens pul/
chra vt luna electa vt sol terribilis vt castrorum acies
ordinata verum solem iusticie redemptorem nostrum
ihesum cristum qui illuminat abscondita tenebrarum

In mundo potestatis tenebrose spiritu sancto coo
perante produxit. Nec est visa primam similez nec
habere sequentē. modis congruentibus excitemus
vt exinde fideles ipsi deu ocōe & oracionibus propri
is ac ipsius virginis intercessioue adiuti nostrisq; i
ducti ex hortacōnibz reddant̄ diuine gracie apciores
Sane dudum fe. re. pio pape. ij. prede. nostro prop
te dilecti filij nobilis viri wilhelmi ducis saxonie ex
posito q̄ ipse dux ex specialis deuocōis affectu ab
intimis desiderabat festum presentacionis eiusdez
virginis. Quod in vicesima prima die mensis No
nembris annis singulis. In terris et dominijs suis
de consuetudine celebratur eciam ex speciali sedis a
postolice decreto et statuto perpetuis temporibus
dicta die sollemniter venerari. Idem prede. prefa/
ti ducis supplicacōibus inclinatus. Auctoritate a-
postolica. Statuit decreuit et ordinauit q̄ festum
p̄ntacōnis huiusmodi. Sicuti assumptiōis visita-
cōis et alia festa beate marie memorate. In terris
prefatis temporibus eadem die de mādato sedis a/
postolice ab ipsis fidelibz solempniter celebraretur.
pro vt in nostris cū dictus pius predem antequaz
sue super hijs littere ɔficerētur rebus fuerit huma-
nis exemptus inde confectis litteris plenius conti-
netur. Nos igitur cupientes quod festum predic-
tum debita veneracione habeatur et ad illud colen
dum eidemq; virgini famulandum fideles ipsi eo

libencius animientur quo ex hoc dono celestis gra-
cie uberius conspexerint se refectos de omnipoten-
tis dei misericordia et beatorum petri et pauli apos
tolorum eius auctoritate confisi omnibus vere pe-
nitentibus et confessis qui die predicta ad laudem
et honorem ipsius virginis in singulis ecclesijs mo
nasterijs et alijs locis ecclesiasticis infra dicta di-
uina existentibus in quibus officium eiusdem vir-
ginis celebrari contigerit diuinis inter fuerint vel
in vigilia eiusdem festi ieiunauerint annuatim cē-
tum dies de iniunctis eis penitencijs misericorditer
in domino relaxamus presentibus perpetuis tem-
poribus duraturis. Volumus autem q̄ si alias in
vigilijs ieiunantibus aut diuinis huiusmodi inter
essentibus aliqua alia indulgencia imperpetuum
vel ad certum tempus nondum elapsum duratura
per nos concessa fuerit presentes littere nullius ex-
istant roboris vel momenti Datum Rome apud
sanctum petrum. Anno incarnacōis dominice. Mil
lesimoquadringentesimosexagesimoquarto duo-
decimo kalen. februarij. Pontificatus nostri anno
primo. Et libro tercio de diuersis formis. Anno pri
mo domini nostri domini pauli pape secundi folio
septuagesimooctauo. et est expedita per cancellari
am.

In presentacione beate marie virginis. An. i.
Fons ortorum redundans gracia mundū replēs

celi muneribus mater dei fecundans omnia nos re
staurans supernis sedibus florens ortus mox ab in
fancia admirandis fulsit virtutibus Ps. Omni
a laudate More celestis gracie in vtero perfundi
tur repleta fontis lumine vt stella splendēs oritur.
A piis parentibus post vota impetrata templi pe
netralibus est trina dicata antilla puellula vir
tutis exemplum. nulla freta gracia ascendit in tem
plum. Erudita puella regia contemplatur mente
celestia caritate flagrant precordia ¶ Capittulum
Ego quasi vitis fructificaui suauitatē odoris
et flores mei fructus honoris et honestatis.
Deo grās. Item ad vesperas Gaudemus omnes
dn̄m qui mariaz repleuit gracia. Vt mediatrix ho
minum apud deum esset propicia. ṽ. Hec est mater
misericordie per quam venit ad nos rex glorie. Vt
O dei sapieneia attin ¶ Gloria. Vt. Ymnus.
O deus cuncta fortiter humani lapsus vicia sb
leuasti suauiter. Sumsisti formā hominis in qua
mortem susciperes. ex aluo nascens virginis ne con
sors culpe fieres. Replens matrem dulcedinis do
no dum aluo clauditur. fit plena bonis inditis vt
stella fulgens oritur. Amoris dans indicia certa
tam efficaciter tota nostra precordia ad te traxisti
dulciter. Eterni patris ordine in templo virgo con
ditur. vbi mira dulcedine contemplando perfruit.
Oracioni dedita ⁊ diuinis obsequiis. a mūdo o pro

sus abdita archanis vacat studijs. Mira redun
dancia gracie data virgini qua cuncta sunt flagrā/
cia. et gr̄ta summo numini. Mens lingua caro spūs. sē
sus affectus actio. electam monstrāt celitus. in ma
trem dei filio. Gloria tibi domine qui natus es de
virgine. idem manens in numine patri cum sanc//
to flamine. Amen. verß. Post partum virgo inuio
lata permansisti. Super magnificat antiphona
Noue laudis adest festiuitas grata mundo ac ce
li ciuibus qua beate marie sanctitas templo data ē
parentibus vt oliua pinguis suauitas vberius redū
det fructibus. Collecta.
Deus qui beatam virginem mariam in templum tuum presen
tari et spiritu sancto erudiri sanxisti. da nobis sic
sancti spiritus instrui disciplinis vt dignū tibi mu/
nus deuoti pectoris offeramus. Per dominū nos /
trū eiusdē. Ad completo. sup psal. añ. Cū iocūdi
tate pn̄tacōem sancte marie celebremus vt ipsa pro
nobis intercedat ad dn̄m nostrū ihesum xp̄m. ps.
Omnes fideles plaudite et virgis Cū iuo. Hym9
infāciā deuoto corde colite mirātes ei9 gl'iā
Nā in puella tenera vernat sēsus maturitas et pā
ditur per opera inhabitans diuinitas. Docta ma
tura strennua et honore spectabilis virtute scandēs
ardua cūctis prestans et hūilis. Sic conditoris mune
re miris ornata dotibz vt digna foret parē deū cas
tis visceribz. Gloria tibi dn̄e q̄ nat9 es de virgīe vt̄s

Ego mater pulcre dilectōnis et timoris ¶ Cap̄
et mḡnitudis et sancte spei in me oīūs gra/
ciā vie et veritatis in me oīūs spes vite et virtutis
Deo ḡ. ver. Spē tua. Super nūc di. añ. In templo
dei laudibꝫ. verſ. post Carnis resur. Senciant oēs
tuū leuamen. Quicūqꝫ cele. tuā p̄ntacōez. ¶ Col.
eus q̄ btām virginē ⁊c. vt s̄ in vespis Ad mat. In
ui. Uotis ⁊ vocibꝫ laudantes dominū. Instemus
laudibꝫ virḡis virginū Veite exultemus dn̄o ¶ In
primo noct. añ. In templū dei gradibꝫ ter quinis
erat aditus quos ꝯpositis gressibus ascēdit fulta
celitus. p̄s. de dn̄a. Nichil in solencie virgo p̄entē
debat nam lux sapientie in ipsa fulgebat. Ex af
fectu suppl ci deo famulatur sed ex gestu simplici
cernen tes hortatur. ver. Diffusa ¶ Lec. vt infra. Rꝫ
primū. Mente sācta fuit et humilis oī splēdens or-
natu grē virgo pia vnde fit nobilis. Thronus dig
nus fi regis glorie. v̄. Thronus eburueus cū auro
fulgido venter v̄gineus cū corde prouido. Thron9
Rꝫ. ij Equā purā q̄ scām decuit matrē esse que de
ū genuit lacte quoqꝫ vberuꝫ aluit. ¶ Strinxit vlnis
manibꝫ tenuit. v̄. Tanto regi fit tanta domestica
quē vestiuit humana tunica. Strinx. Rꝫm. iij 2
do rectus seruatus noscitur dū maria ī tēplo condi
tur nam contemplans deo perfruitur. Sic ad alta
mens rapit̄. v̄. Cū in mēte verbi lux oritur digna
verbi mater disponitur. Sic ad alta. Gloria pri.

Omni virtute predita dat ¶ In .ii. noc. ur. anti.
totũ ad hoc studiũ ut deo tota subdita devo
ta det obsequiũ. Rex virtutũ sibi mirabilem ma-
trem fecit mitẽ et humilẽ omni q̃ꝫ dote spectabilem
Desponsata cor doci e ad angeli colloquiũ mite p̃
bet ⁊ humile prompta spondet obsequiũ. v̾. Specie
tua. Responsorium .iiij. minen i celi dul e dine
stans in templo virgo refici. Eius quoqꝫ mens pul
critudĩe graciarum ibi perficitur. Magna semper
exercens opera graciora meretur munera. Eius q̃ꝫ
Rem. v. Alma virgo propositum nunq̃ꝫ nubendi
statuit. Semper dei placitum in hoc voto suppo/
suit. Gratus virga ioseph flos emicat et hũc spon
sum virginis indicat. Semper. Rem. vi. Rupta ex
indicõ floris ⁊ sancti spũs in columbe misterio gabri
el missus celitus salutat magno gaudio. Que con-
cepit diuinitus. v̾. In parentũ manẽs hospicõ inue
nitur a dei nuncio. Que. Gloria. ¶ In .iij. noctur.
Flos in floris tẽpore ad locuꝫ floris mittit̃ sic flos
de floris corpore gloriose cõcipit. Ihesus flos flos
maria verqꝫ tẽpus floris flos nazareth patria ple-
na sunt decoris. Candens flos multiplicat virgu
le decorem conceptus glorificat marie pudorẽ. ver.
Adiuuabit eã. Responsoriũ .viij. Archa dei in qua
reconditur dulce mãna cibus ethereus quo plebs dei
sancta reficitur. Est marie venter virgineus. ver.
Thalamus regis glorie quo iungitur ecclesie. Est

Responsoriū.viij. Mirabile deus cōmerciū cum humano iniuit genere suum nobis donās fastigium nostra dignās infirma sumere. v. Nam vt nostrū saluaret vicium sic amoris dedit indicium. Nos/
Respon.ix. Marie yesse virgula de qua ihesus flos oritur. Spiritus sancti regula manens in templo domini. v. Vbi diuino dogmate de diuinis instruitur omni q₃ carismate graciarum imbuitur. Spūs
Gloria. v. Senciāt omnes tuū leuamen. Te deum
Lauda felix ecclesia alme ma Ad laud. aā. j. tris infantiā cuius immensa gracia tibi pa/rauit gloriam. aā. ij. In templo dei laudibus virgo dedicata a supernis ciuibus gaudet visitata. iij aā. Omnis eius actio in deum tendebat toto vite spacio meritum augebat. iiij. aā. Quicquid egit penitus est forma virtutis et doctrina spūs et causa salutis. v. aā. Quantum facultas suppetit laudēt mentes pie nā ligua deficit in laude marie. Hymn9
Eterni patris ordine i templo virgo conditur vbi mira dulcedine contemplando perfruit.
Oracioni dedita et diuinis obsequijs. a mūdo prsus abdita archanis vacat studijs. O mira redundantia gracie date virgini. qua cūcta sunt flagrā/cia et grata sūmo numini. Mens lingua caro spi/ritus sensus affectus actō electā monstrant celitus in matrē dei filio. Gloria tibi dn̄e qui natus es de virgine idem manens in numine patri cum sancto

flamine. Amen. ¶ Caplm. Ego quasi vitis. v. Au/
di filia et vide. Super bñ. añ. Benedictus virginis
filius replens matrem misericordia aduocataꝫ dñs
hanc propicius ne sit quisquã anceps expers venie.
Deus qui beatam virginem mariam ¶ Collec.
in templum tuum presentari. et spiritu sanc/
to erudiri sanxisti. da nobis sic sci spũs instrui disci/
plis vt dignũ tibi munus dnoti pectoris offeramꝰ
p eius sci spãs. Ad horas diei laudes cũ pñio. O di
sapia. Ad primã ca. Ego mr̃ pulcre dilcõis. Respõ
Xpe fili dei viui. v. Spẽ tua. Post carnis resurrecti
onẽ. v. Sẽciãt oĩes tuũ leuamẽ. Collcã. Deꝰ q̃ be/
atã v̈giēꝫ. Ad. iij. ca. Ego quasi vitis. Rx. Adiuua
nos tuis precibꝫ. Mater xpi maria. v. O zacame te:
ne vite claritas celoꝝ. Ma. Gla. Adiuua. v. Diffu
sa ẽ grã. Collcã. Deꝰ q̃ btãꝫ. Ad. vj. cap. Transite
ad me oĩes q̃ ɔcupiscitis me et a generaccibꝫ meis
iplemĩ. spũs enĩ meus super mel dulcis et hereditas
mea super mel et fauũ. Deo grãs. Res. Adiuua nos
tuis pcibꝫ. v. Adiuuabit eã. Collcã vtš. Ad. ix. cap.
Qui audit me nõ ɔfũdet. et qui operanti me non
peccabũt. et qui elucidãt me vitã eternã possidebũt
Res. Adiuua nos tuis pci. v. Audi filia. Collcã vtš
In s'dis vespis p̃s. de vna v̈gĩe. laudꝫ p totũ. pñiꝰ
O dei sa; ia. Caplm. Qui audit me. v. Post ptũ v
Aue virgo virginũ mater dei grã. castita. Sr mg̃
tis liliũ toti mũdo nata ad salutẽ oĩm tẽplo presẽ

tata dignare me laudare te o virgo sacrata. Mg.
Collecta vt s. Ad missam eiusdem festi. Introi/
Gaudeamus omnes de cuius presentacōe. tus.
Col. Deus qui beatam virginem. Epistola
Ego quasi vitis. Graduale. Benedicta et venera/
bilis Alleluia. ver. Felix virgo que nō dum matris
aluo edita repletur gracia in templo dei reposita il
lustratur summa pericia. Sequencia.
Altissimi prouidēte cūcta recte disponente dei
sapientia. Vno nexu coniugatis ioachim et
anna gratis iuga sunt sterilia. Ex cordis affectu
toto dn̄o fideli voto se strixerūt pariter. Vox si pro
lem illis dare dignetur hanc dedicare in templo p/
henniter. Angelus apparuit lucidus qui docuit ex
audita vota. Regis sūmi grā vt detur eis filia g/
ciosa tota. In vtero consecrata miro modo gene-
rata gignit mirabilius. Altissimi pris natū vgo
manēs qui reatū mūdi tollet gtius. Benedicta v.
go nata templo trima pn̄tata it terquinis gradi/
bus. Velox ista quos ascendit hic vterqȝ parens
tendit victimis cum dulcibus. Noua fulsit gloria
templo dum eximia virgo presentatur. Docta di
ui9 visitata celitus āgl'is letat. Cum vt nubant
iubet multis princeps puellis adultis primo virgo
renuit. Ipsaȝ nāqȝ deū ouere parētes ipsa manere
virgo voto statuit. Consultus deus responsū dat
vt virgo sumat sponsum quem prodit flos editus.

O ssensus ioseph puellaz ad parentū duxit cellā ñ
nupcijs sollicitus. Tunc gabriel ad virginē ferens
conceptum gerens ordinez arduę delegatur. Eru
dita stat tacita. verba q̄ insolita mature meditatur.
Et cū ille tradidit modū virgo credidit. sicq̄ sacro
flamine Vox verbū concipitur. et quod nusquam
clauditur. conditur in virgine. Ecce virgo singula
ris. q̄nta laude sublimaris. quanta fulges gloria.
Nos ergo sic tuearis. vt fructu quo gloriaris. fru
amur in patria amen Euangeliū scd'm Matheū
Liber generacionis ihesu cristi. Credo in vnū dū
dicetur Offertoriū. Offerētur regi. Secreta Hec
munera dn̄e beate marie semper virginis intercessi
one sanctifica. quā in templo tuo munus tibi gra
tissimū offerri parentū manibus voluisti. Per do.
Prefacio de dn̄a nostra. Et te in presentacōne. Cō
munio. Diffusa est gracia in labijs tuis. Complen
da. Sacratissima dn̄e que sumpsimus munera be
ate marie semper virgīs intercessione nos saluent.
que deuocōe sui cordis pijssimi acceptabile tibi sacri
ficium immolauit. Per do. Lectiones. Lectō. pri
Que est ista puella mater et virgo semper
Maria fratres kmi. que nunc mūdo ostensa
quindecī gradus. ascendens. hodie in templo a pa
rentibz presentatur. Vnde processit. quo ascendit et
quāte virtutis existat videamus. Quid autem pu
tas qualis olim fuerit. vel nūc sit ista psona: q̄ sanc

tis omnibz spectandā proponitur et imitanda. Hoc autē in primis astruere fas est. q anima eius et caro quā elegit. et habitaculū sibi fecit sapiencia dei pris ab omni malicia et inmūdicia fuerit purissima. qm in ea. et de ea. verbū extitit caro factū. dicente scriptura. In malivolam aiam non introibit sapiētia. nec habitabit in corpore subdito peccatis. Inter omnes itaqz sanctos huius beatissime virginis memoria eo frequētius agitur. quo maiorē apud dei graciā invenisse creditur. Hec quidē virgo maria prius q nasceretur. divinis est oraculis denūciata. et miraculis designata. M. ec. ij. Tandem vero nata a progenie divinitus ordinata. nata siquidē est vt legimus nazareno pre bethlemita mre. quas vrbes ipsius natitati vel conversacōi destinatas esse. non tacuerūt prophete. Descendit aūt de radice illius fide preclari abrahe. cui superna promissa fuerat omniū benediccio genciū in suo semine. descendit a stirpe david. quē deus propter notā sibi probitatē sublimavit dicens. Inveni virū scdm cor meū. Deregali nāqz tribu simul et sacerdotali duxit originem q summū erat paritura regē atqz pontificē. Quoddaz itaqz sidereuz micat in marie generacōne: videlicet q longe ante patribz diversimode celitus e st repromissa: q ex abrahe semine et ex regibus orta. q eciā illi generacōi ob singulare privilegium sanctitatis divinitus agnoscitur. concessa. Hanc eīn inter fy

guras vt dictū est misticas. sacerdotalis virga dū
sine radice floruit: hanc gedeonis vellus: dū in me-
dio aree sicce maduit: hanc in visione ezechielis ori-
ētalis porta que nulli vnq̄ patuit. presignabat.
Hanc eciā inter prophetas pre ceteris vsqꝫ nunc ex
radice yesse virgam oriturā. nunc euidencius vir-
ginem parituram promittebat ¶ Lec. iiij. e hijs
autē đ quibus certi sumus meritorum prerogatis.
paulisper loquamur ad edificacōem vestram ac di
uini nominis laudem vt pro famulatu religio con
seruetur. et pro affectu deuocio augeatur. Quis igi
tur nisi hec virgo que sola vniuersam prauitatem
hereticā interemit. sola preter deū sit. q̄ nos in om-
ni virtute confirmet et suisqꝫ meritis commēdet et
auxiliet precibꝫ: vt et ipsi digni inueniamur ī ei⁹ lau
dibus a quibꝫ. siquidē hūana mortalitas non debet
cessare. sed de illius gloria. nec silere patitur deuo-
cio nec dignū potest aliquid cōcipere cogitacio. vel i
erudita pturire locucō. Hec est que tocius mundi re
paracōeꝫ obtinuit. salutē oīm impetrauit. Quis tā
dem o bn̄dicta misericordie tue. lōgitudinē ⁊ latitu
dinē. sublimitatē et profundū. inuestigare possit. Lō
gitudo ei⁹ ipius vsqꝫ i diē nouissimū sbuēit vniuerꝭ
eā inuocātibꝫ. Latitudo ei⁹ replet orbē terrarꝫ: vt q̄
sua mīa plēa sit oīs terra. Sublimitas eius ciuitatis
superne ruinas restaurauit. Profunditas q̄ sedē
tibꝫ in tenebris ⁊ ūbra mortis redēpcionē obtinu-

Dicergo tue pietatis o Maria ipsā q̄ apud deū g/
ciā inuenisti. notā facis mūdo sanctis p̄cib; tuis obti
nendo reis veniā. egris medelā pusillis corde robur.
Afflictis consolacōem. piclitātib; adiutoriū et libe
racōem Lec. iiij. Qualis nāq; fuerit vita hui⁹ vir
gi marie. expectantis ī tēplo redempcōem generis
hūani. dicat ambrosius. Sit itaq; vobis tanq̄ in y
magine descripta virgitas marie. ex qua velut in
speculo refulget spēs castitatis. et forma virtutis.
Virgo erat mente et corpore. corde hūilis. verbis g/
uis. animo prudens: loquēdi parcior legendi studi/
osior. intenta operi. verecūda sermone. non in icer/
to diuiciarū. sed in prece pauperū spem reponēs. arbi/
trū mentis deū nō hominē querens. nullum ledere
cūctis bene velle. maiorib; assurgere. equalib; nō in
ui dere: iactācīā fugere. Nō nulla lesit parentes. Nō
fastidiuit hūilem. Nō derisit debilem. Nō vitauit
iopem. Nichil toruū ī oculis. Nichil procax in verbis
Nichil in actu inuerecūdū. Nō gestu fractior. nō in/
cessus solucior. nō vox petulācior vt ipsa species cor
poris fieret simulacrū mētis. et figura probitatis.
Ipsa nāq; est illa q̄ celi gloriā dedit. terris deū pa
cēq; refudit gentib; fidē. viciis finē vite ordinē mo
rib; disciplinā. O plena graciarū. non solū puero
abrahe. sed et camelis potum tribuens desuper af-
fluenti ydria tua. quia tu es vera puella preelecta
et altissimi filio preparata. Offerentur inquit p

pheta virgines regi. sed post eaȝ: nam primatum. ipsa sola vendicat sibi. Et licet ad dei genitricē dig ne collaudandā nemo inueniatur ydoneus. tamē votis oīubȝ nō debet cessare quilibet etiā peccator a laudibus. quia in laudibus saluatoris est iter salu tis vestre In honore igit̄ sancte genitricis ei⁹ a lau dibus nolite cessare. Lec. v. Ipsa namqȝ est vir go maria. q̄ a nullo virtutū genere vacabat. cui grā cie plenitudinē inesse dei nūcius asserebat. Quis e nī cū āmiracōe iocunda. non speculetur ipsius ado lescentis nature fortitudinē et prudenciam. ac fidē in angelico colloquio: vbi tam constanter eloquit̄: tam prudenter interrogat. tam facile credit. Quis non iusticiā miretur. qūi sic vniuersa precepta diui ne legis ad implere satagebat. vt nec ad se ptinen cia. quedā velut purificacōem legalē īexpleta. relin queret. ipsius quoqȝ tēperācia satis emicuit que vir ginitatis liliuȝ in humilitatis valle produxit. De promebant itaqȝ virtutes in cogitacōne et affectu cordis eius ineffabilem armoniā. q̄ ipsa creatrix et inhabitartrix eius dei sapiencia delectabatur audi re. coruscabant foris quoqȝ in superficie sermonis et actus. vnde possent homines glorificare deuȝ et sa lutis exempla accipere. Alcius igitur ītuemini fra tres kmi et considerate. quāto deuocionis affectu mariam a nobis honorari voluit: qui tocius boni plenitudinem in ea posuit vt proinde si quid in no

bis est spei si quid est gracie vel salutis. ab ea nouerimus redundare: que ascendit delicijs affluens ortus plenus deliciarum. quē non solum afflauerit. sed perflauerit. superueniens ille auster diuinus. vt vndique fluāt aromata illius. Totis ergo medullis cordium et votis omnibus veneremur mariam. quia sic est voluntas eius qui totum nos habere voluit per illam. Ipsa est apud deū aduocata nostra que nō potest sustinere repulsam. quia apud deum inuenit graciam. Prouidens quippe erat non sapienciam vt salomon. nō diuicias nō honores querebat. sed graciam requirebat. Sola nimirum ē grā qua saluamur sola gracia indigemus. Quid aliud cōcupiscimus Queramus igitur grām. sed per inuentricem gracie mariam. qua qui querit inuenit. et frustrari nō valet. Ceterū quicqd illud est quod offerre paras deo. marie cōmendare memento: et modicum qd offerre desideras. gratissimis illis et omni accepcōne dignissimis marie manibus offerendum trade. si non vis repulsam sustinere. Nec formides ad mariam accedere. quia tanta gracia est repleta et spiritu sācto perfusa. vt fieret celis sublimior fastigijs pulchrior. sāctitate graciosior. Denique si diligēter intendas in mariā singulas virtutes in ea prorsus inuenies singulares. que videbantur esse communes. Que etenī vel angelica puritas illi audeat virginitati comparari. que digna fuit fieri sacrari

L. vj.

tum spiritus sancti. et habitaculū filij dei. Si rerum
precia pensamus de raritate. super omnes est illa. q̄
prima proposuit angelicam in terris vitam ducere
et propositum virginitatis immobile seruare. quia
nec aliquatenus titubauit āgelo filiū promittente
Ascensiones nāq3 in corde suo disposuit: conuersaci
one pariter et orōne. Ascendit deniq3 in montana
cum festincione. Dicamus pie ascendit prius in tē/
plum. vt vbi presentaretur. et pro redempcione ge
generis humani. patrem suum in abscondito et cu/
biculo cordis oraret. Feruebat siquidem in queren
da gracia caritas splendebat in carne virginitas.
in obsequio eminebat humilitas. merito proinde cā
tor ille diuinus in eius ammiracione precinebat.
Que est ista que ascendit plane super homines. ip
sos eciam angelos transcendit. nimirum super an
gelos aquam viuam necesse est hauriat. quam ho
minibus refundat. O benedicta inuentrix gracie.
gēitrix vite. mater salutis fac vt per te suscipiat nos
q̄ p te datus ē nobis. Fac bn̄dicta p grāz quā inuēis
ti vt q̄ mediāte te fieri digtus ē pticeps infirmita/
tis. et miserie nostre. te quoq3 itercedente participes
nos faciat glīe et beatitudinis sue. xp̄us filius tuus
dn̄s noster qui est super omnia bendict9 deus in se
cula Amē

Liber generacōis ihesu cristi filij
dauid filij abraham. Abrahaz genuit ysa
c. Ysaac aūt genuit iacob. Et r. O. b. ā. el

Audistis fratres karissimi dominice incarnacionis ineffabile sacramentum. audistis genealogiam beatissime genitricis dei reparacionis humane misterium. Audistis quia creator angelorum dignatus est propagari de stirpe mortalium. Audistis quia propter nos dignatus est esse in terris. qui fons et origo omnium rerum iura gubernat in celis. Ait enim beatus euangelista. Liber generacionis ihesu xpi filii dauid filii abraham. Sed querendum hic videtur cur tot patrum numerosa series intermittitur eorum solummodo duorum dauid et abraham redemptor noster dicitur esse filius et non pocius filius yesse vel filius obeth. vel ceterorum deinceps in medio positorum. Sed hec questio facile soluitur. si facta diuinitus vtrique promissio recensetur. Abrahe quidem dictum est. in semine tuo benedicentur omnes tribus terre. Quod exponens apostolus ait. non enim dixit seminibus quasi in multis. sed in semine tuo vno quod est cristus. Quia enim abraham adhuc in preputio positus credidit pater gentium est vocatus. Quia postmodum signum circumcisionis accepit. pater meruit esse iudeorum. Et quia de eius stirpe ille prodiit per quem benedictio redditur olim maledicte terre idcirco in semine eius benedicitur omnis tribus terre

Dauid vero dictum est de fructu ventris tui ponam super sedem tuam. Quia igitur hiis duobus specialiter est promissum non in merito vniuscuiusque precipue filius dicitur esse xpus. Sed illud in

quirendum est cur dauid abrahe in cristi generaci/
one preponitur. cū abraham multo ante eum tem
pore fuisse non dubitetur. Sed si factū ad vtriusqꝫ
promissionis modum studiose referamus non sine
causa dauid fuisse prepositum inuenimus. Quod
enī abrahe semel legitur promissum. hoc dauid fre
qēnti est pollicitacōe firmatū Abrahe ei solummō ē
dictū. in semine tuo benedicentur omēs gentes. Da
uid vero pater xpi dici speciali quodam priuilegio
meruit qui plures deo repromissiones accepit. sicut
est illud in psalmo. de fructu ventris tui ponaz sup
sedem tuam. Et iterū Semel iuraui in sancto me-
o si dauid menciar: semē eius in eternum manebit.
Et in libro regum. nathan propheta in spū sancto
loquitur dicēs. Cū dormieris cū patribꝫ tuis. et ipe
erit michi in filiū. et ego ero illi in patrē. Jure ergo
dauid abrahe in cristi generacōe prefertur. cui mul/
tiplicior ac per oīno imobilis promissio prerogatur
Illud vero nō irracōnabiliter quosdam moue
re potest. cur sanctus euangelista recepit re-
prehensibiles solūmodo mulieres: et in cristi genea
logia interponere studuit. Sanctas vero et absqꝫ
vlla contradiccōne laudabiles silencio pretermittit
Sed hoc idcirco factum est vt dum redemptor nos
ter de peccatoribus esse describitur. pro peccatoribus
de celo ad terrā descendisse credatur. Descēdit qppe
vt peccata nostra ipe portaret. Ascendit vero vt di

ninitatis participes faceret. sicut per apostolū dicitur. Qui mortuus est propter pccā nostra et resurrexit propter iustificacōez nostrā. Hinc est q mathe us descendendo per salomonē. cuius matrem concu piscendo dauid peccauit. quadragintaquinqz gener acōnes enumerat. cū lucas per nathā per cuius noīs prophiām peccatū dauid dn̄s expiauit. septuagin ta generacōes describit. Per matheū quippe figua tur. quia id circo dei filius ad nos peccatores descē/ dit vt mortalitatis nostre particeps fieret. Per lu/ cam vero innuitur quia idcirco post resurreccōem ad patrē ascendit. vt nos diuinitatis sue consortes efficeret. sicut per egregiū predicatorē dicitur. Qd autē ascendit quid est nisi qz descendit primo ad inferioēs partes terre q descendit ipse est et qui ascendit super oēs celos vt impleret omnia. Tu autē dn̄e

Incipit sermo de pn̄tacōe beatissime virgīs marie.

Ponite archā in sanctuarium tēpli quod edificauit salomō. Scribūtur verba hec originalit. ij°. paral. xxxv. capi.. et pro dicendorū congruūt exordio. Que quidez verba quā apte deseruiāt materie hodierne festiuitatis. infra mox patebit. ante Aue etc. Karissimi illuxit hodie preclara celebris festiuitas. gloriosissime virginis genitricis dei marie. notanter festiuitas sue sancte graciose ac salutaris p̄sentacōis in templum prout scz eius felices et sancti

parentes. ioachim et anna. eam in puericia post ab lactacōem omnipotenti deo publice et sollempniter obtulerunt et presentarunt. in sanctum eius tēplum iherosolomitanum. ad inibi habitandum. et ei de/uotissime seruiendum die noctuq;. Nec nō pro alijs quibusdam pijs et sanctis causis infra in corpore sermonis tangendis. Que quidem laudabilis ac salutaris presentacio sanctissime virginis marie. a sanctis eius parentibus. pro tam arduis et sanctis causis infra dicendis facta omnipotenti deo tam grata fuit et accepta et humano generi tam vtilis salutaris et proficua vt infra suo loco dicetur. Qd haut dubium merito veniebat festiua celebranda. in sancta dei ecclesia. sicut cetera eiusdem benedicte virginis festa prout in hoc sermone cū dei adiutorio sufficient patebit. Et licet pridem in hijs terris non fuerit populariter celebrata. Est tamen multo tempore in multis eciam harum terrarum locis cum festo saltim chori. in pluribus cathedralibus et alijs collegiatis ecclesijs peracta tenta et obseruata sollempniter et deuote. Quinymmo est eciam ī multis alijs terris. ante annos multos cum populari celebracione sollemniter obseruata. prout clare legitur in quadam famosa karoli regis francorum epistola Que in certis notabilibus cathedralibus et collegiatis ecclesijs scriptura habetur circa lecciones. que in matutinis in hoc presenti glorioso festo

leguntur. Et nunc quidem est eciam eade presens hodierna festitas. p reuerēdissimū dn̄z coloniensem archiepm ī hac sua diocesi instituta et indicta sollē niter et pplariter festiuāda. Cui9 institucōis vtiqȝ laudabilis mḡnā ꝯgruenciā ī pn̄ti sernōe. dn̄o dante audietis sufficiētissime. Et qꝛ mō vt filij obediē/tie pro gl'a bn̄dicte uirgīs. ad festiuādū ꝯueīm9. v/nūcqȝ de precipuis ad rite festinanduz requisitis. ē audicō p̄dicacōis verbi di. vt ptz de couse. dis. j. cap̄. Omēs fideles et ca. sacerdotes. Et reu era vtiqȝ hu insmoi predicacō ī festis. merito fieri debet. de eoruz ꝑpria materia vt ex hac ppl's fidel's tūc ad deuociouē ꝓuocēt ꝛ ī fide ac morib; vt dignū ē rite infor/meñ. Ideo restat merito hodie. de huius festi pn̄ta/tionis propria et singulari materia sermouez facē. Quare eundem cum dei adiutorio facturus. statui in caput dicendorum verba meo iudicio ad hoc singulariter deseruiencia hec. scilicet ponite archaz in sanctuariuz templi quod edificauit salomon. Que fuerunt verba iussionis. Josie regis boni ad sui tēporis leuitas veteris testamenti quos iussit archā in templum dei presentare. Nam cum secundum nicolaum de lira. Multo iam tempore anteq̄ ipse regnaret. archa testamenti extra templum consti/tuta fuisset indignum ipse iudicauit q̄ in loco indigniori poni deberet aut conseruari q̄ in illo dignissimo sacrato dei templo ī ihrl'm ꝯstituto q̄re eā inibi

deferri et reponi precepit. Q𝔡 quidem factū cueni-
ens figura fuit eius q𝔡 hodie factū est in beatissi-
ma virgīe maria q̄ vera viua ac sacratissima 𝔡i ar
cha extitit. in qua eterni patris celestis. Filius vni-
genitus incarnari voluit. nouēqꝫ mensib⁹ clausus
latuit vt īfra suo loco pleni⁹ dicet̄. Quā dignissimā
viuā archā virginē bn̄dictaꝫ cū sui sancti parentes
vsqꝫ ad tēpus ablactacōis in domo sua. extra scꝫ tē-
plū sollicite nutriuissent. iam nūc indicarūt nullibi
tā digne reponendā et cōseruādā. sicut ī sacratis-
simo illo tēplo dei in iherusalem. Ad q𝔡 se eandeꝫ
presentādā sancto suo voto dudū obligauerūt pro-
ut infra plenius dicetur. Cui suo voto hodie publi-
ce et sollēniter satisfecerūt id adimplendo. iuxta q𝔡
scribitur psalmo. xl°. Redde altissimo vota tua. ⁊ ec-
clesiastes. v. Si quid vouisti deo. ne moreris reddē.
Sic ergo fecerūt quēadmoduꝫ in verbis thematis
sonuit ponite archam etc̄. De quibꝫ vt vltra aliq̄d
dicere valeam. pro gracia impetranda dicamus. A
Ponite archā ⁊c̄. Nunc kūi vt in Aue maria
dicendis sit aliquis ordo prout expedit ōino
sit hec que sequit̄ dicendoꝝ quadrimembris diuisio
nō subtilis et curiosa sed ōino plana. et hoc ipo sim-
plicibꝫ audientibus haut dubium magis proficua
Primo faciam ītroductōeꝫ radicaleꝫ ꝓ ītelligenda
magna ꝯgruēcia institucōis pn̄tis festiuitatis. ex
quo hec festiuitas pro sui nouitate in hijs terris

specialiter non parum indiget. Secūdo dicā de pri
cipali materia huius festi. vñ nomē sortitur. a qui
bus scz ⁊ qualib; psonis et quō facta sit hodierna p̄
sentacō. Tercio dicā de rōnabilib; p̄ijs ⁊ sāctis cau
sis. pñtacōis beatissime virḡis marie. vt magis pa
teat eiusdē pñtacōis vtilitas. Quarto dicā de eius
dē persone pñtate. mox post pñtacōem ɔuersacōne
quō scz se habuerit in illo statu. ad quē nūc depnta
ta extitit. Iste michi videtur satis cōueniens ordo. p̄
serti pro simplicib;. Et nec video q̄ puncta hodie rō
nabilius dici debeāt q̄ ista iuxta huius festi exigen
ciā. Nā per cōmunia pūcta laudē virḡis beatissime
ɔcernēcia. īexpedita esset spēalis hu⁹ festi materia
⁊c. Aggrediēdo itaq; primū diṡionis restat radica
lē facē ītroductōez. ⁊ per eandē sic ī lucē ponē ɔgru
ēciā mḡnā īstitucōis hui⁹ pñtis hodiern e festitatis
vt satis ītelligi possit. q̄ merito rōabilit atq; lauda
bilit fcā fuēit. Cū tñ ī vēitate pñtis festi matēia si
ue res gesta celebri festiuacōe digna oino inuēiat.
si tñ bene ⁊ diligēter examinetur et discuciat. ⁊ rite
satisq; clare ī lucē ponat. Q̄d merito in hoc s̄mone
faciendū erit proposse. vt min⁹ quisp̄iā posteri⁹ oc
casionē habeat aliud q̄ bonū loquēdi de illa eadez
noua festi hui⁹ institucōe. in hac diocesi nouissimo
tpe per reuerendissimū dñm archiepm coloniensez.
Nūc tñ vt talis congruēcia huiusmōi institucio
nis fūdamētalius intelligatur. Aduertendū est q̄

festiuitates gloriosissime virginis marie. nō sūt ali
ud q̄ȝ quedā celebres ānue dies cōmēoracōis quorū
dā p̄cipuorȝ q̄ in ea siue circa ea gesta sūt. Que qui
dē pre ceteris magis digna fuerūt talisinōi festiua
ꝯmēoracōe cū magna fideliū deuocōe et grāȝ acci
one. Ab hoc siue hac ꝟ causa. qꝫ hec eadē acta ꝓp
ter q̄ ei festiuat̄. magis constat ī salutē et vtilitatē
tocius hūani generis ꝓueisse siue cessisse. Ideo enī
qꝫ omībus nobis ꝓfuerūt. debet merito ab omībus
ꝯmuniter cū debita gratitudine ānue peragi et cō/
memorari. ne igrati inueniamur super tātis benefici
is ipensis. Ex hoc fūdamēto venio ad propositū. si
mō inueim⁹ in veritate eiusdē vi·gīs bn̄dicte p̄nta/
cōem ī tēplū. nō min⁹ ceteris rōe quorȝ sibi festiua
tur. sic vt premittitur se habere. hoc est qꝫ in tocius
humani generis spiritualem profectū magnū sa/
lutis beneficiū cesserit. vt infra patebit. Cur nō ꝯue
niret tunc. hanc eadem virginis benedicte presen/
tacionem saltem hodie hijs nostris temporibus fes
tiue peragere ⁊ festiuandā instituere licet huc vsqꝫ
factum non fuerit in hijs terris. Nec tarditas hu
ius institucionis quomodolibet diminuit festiuan
di racionem. aut huius festi magnitudinem. Ca
piamus huius iam dicti planam ⁊ optimam simi/
litudinem in festo visitacionis eiusdem benedicte
virginis marie sicut visitauit sanctam elisabet sū
ā ꝯgnatā. Que q̄dē festiuitas visitacōis int̄ sex eiꝰ

festiuitates vbi qꝫ celebres multum tarde e vlti mo ē
instituta. et ob hoc non a dn̄e festiuitas nūcupata
Et tamē non ideo minus racōnabiliter est institu
ta nec ideo minor ceteris est habēda. Quia in veri
tate maior est nōnulla alia eius festiuitate vetusti
ori. vt patet omnibꝫ bn̄doctis qui rem fundamenta/
liter examinare norūt. Si igitur tarditas institu/
cōis festi visitacōnis nichil eius minuit magnitudi/
nē. pari racōne sic erit de hoc p̄nti festo p̄ntacionis
Neminē ergo nr̄m a festiuandi studio quodolibet
retrahat tam recens et nouissima huius festi insti/
tucio. Sed diligenter aduertere curemus. q̄ suffici/
ens subsit festiuandi rō sicut in p̄nti sermone cū de
i adiutorio pro puitatis mee modulo in lucē pone/
re tēptabo Et vt q̄sqꝫ clarius pensare queat ꝙ felix il
la bn̄dicte v̄ginis in tēplū presentacō. ei nō digna sit
sollēpni et populari festiuacione. ꝯsideremus hoc per
ꝯparacōem ad eius natitatē. Cū enī hodierna eius
p̄ntacō sit proximior notabilis magnificus mirifi/
cus graciosus et benificus actus. post eius natiuita
tem circa eam factus cur minus racōnabiliter festi
uari deberet. quā ipsa eius natitas. pensatis hijs tri
bus iam enumerādis. Nā primo. Si virginis bene/
dicte natiuitas sancta extitit nō minus sācta fuit eius
p̄ntacō ꝙ sic declarat̄. q2 eadē beata virgo q̄ in mū
dum sancta est nata ē postea nō minus sed eqꝫ vel
magis sancta in templū p̄ntata, a suis parentibus

non minus sanctis q̄ tunc esset cum ipsa nasceretur
Ecce sanctitatem tam presentate q̄ presentantium
personarum. Quo autē est presentata. vt ⁊ ibi sāc
titas non desit. Certe ad locū sanctū idest ad tem-
plum tunc temporis in orbe terrarū. sanctissimum
puto salomonis. Quare autem siue pro qua causa
est presentata vbi iterū haut dubium sāctitas non
deerit. dico ergo q̄ non pro vna tantū sancta cau//
sa. sed pro pluribꝫ. de quibus infra in tercio diuisio
nis membro dicetur ne hec introductio nimiū pro/
longetur. Que cause eciā rem que prius sancta nō
fuisset sanctā effecissent. scriptura testante. Secun
do si virginis marie natiuitas. ad profectū et salutē
humani generis facta creditur cū ipsa paritura es-
set saluatorē mundi. Non minus eius in templum
presentacō. cū tamē ipsa in hoc materiali dei tēplo.
continue in dies magis magisq̄ in futurū viuū filij
dei templū in quo pro nobis īcarnari voluit sit ap/
tata preparata et dignificata. vt infra plenius res
tat dicendū. Tercio et sequitur ex quinto. Si virgi
nis natiuitas etiā fuit graciosa. ac nobis beneficio/
sa prout bene auditur in eiusdem sue natiuitatis
festo. nō minus eius p̄sentacō quicquid ei grē meri
ti dignitatis ad diuini muneris bn̄dicta vgo ex il//
la eius in templū presentacōne. et sub sequenti inibi
habitacōe atq̄ conuersacōe cōsecuta est. totū nobis
cessit in magnū salutis nostre beneficium. Cū non

propter se tantum sit in templu presentata. vt in/
fra i tercio diuisionis dicetur membro. Ex hijs ia bre
uiter dictis satis patet q simul vtrobiq subest ra/
cio festiuandi. Cu scdm beatum bernardu benefici
u q res est sub gracia. festinandi sit vera et radica-
lis causa de re eiu que sub gracia est. presertim cu hec
vniuersaliter nobis in salutis cessit beneficium sole/
mus festiuare. Ergo carissimi. cu benedicte virgis
in templu presentacio hodierna. talis sit vt ia breuiter
enumeratu est et infra adhuc plenius patebit. Et
hoc non minus q eius natitas cosequens est ipam
merito per omnia fore populariter celebrada sicut
eius natiuitate. Non plus mo de hay dnay festiuita
tu ppacoe. Nunc vltra pensemus ecia hodierne festi/
uacois pgruencia. alijs vijs et modis. primo per ve
teris testamenti figura. scdo per adhuc alia noui tes
tamenti similitudine. De figura legimus scdi regu
vj. q dauid reduces archa dni de domo obededo in
ciuitate sua hoc fecit cu magna sollemnitate omni
domo isrl ad hoc cogregata. Et erat ibi magnum
gaudiu iubilaco et sollenis sacrificioy oblaco. Ecce
tunc si fiebat tata sollemnitas. qn illa lignea archa
in domu dauid psitabatur. Quato ronabilius est
ecclesie sollemnisandu. in die presentacois bndicte v
gis marie i teplu siue domu omnipotetis dei. cu tn il
la archa veteris testamenti. figura esset sanctissime
virginis marie que viua et sancta illa archa fuit in

qua filius dei incarnandus debuit cõtineri. verũ scʒ manna noui testamẽti. Que vtiqʒ prestãcior est veri/
tas quam figura. lux quam vmbra: Et quid putamus. an eximi
us rex et propheta dauid iubilasset cũ tanta sollẽ/
nitate ante archã que vtiqʒ lignũ erat quãquam auro
circũtectuʒ si non in spũ prophetico figũtũ honoras
set in signo magis scʒ cordis oculis attendẽs. verã
viuã archam dei designatã et figurataʒ per illam
sui tẽporis archam testamẽti. Consideremus caris
simi. adhuc plenius correspondẽcia iam dicte figu/
re ad figuratũ. Sicut enĩ lignea archa predicta. i
se cõtiebat tabulas veteris testamẽti. ita nostra vi
na archa ad hoc erat fabricata. et ad hoc in templũ
presentata vt ydonea fieret continere duas tabulas
noui testamenti hoc est corpus et animam domini
nostri ihesu cristi que pro nostra salute in illa viua
archa virgine maria assumpsit. et sibi vniuit pro
hac itaqʒ viua archa haut dubiuʒ sanctus prophe/
ta dauid tantum iubilabat et sollemnisabat. Cer/
te huius arche virginis scilicet marie. in templum
presentacionem et ibidem inhabitacionem preuide/
bat in spiritu. idẽ dauid dicẽs psalmo. xxiij. Quis
ascendit in montẽ dñi aut quis stabit in loco sanc.
eius. Et respondet innocẽs manibʒ et mũdo corde. quod
vtiqʒ de nullo puro hoĩe verius potest dici. quam de glo
riosa virgine maria. Quis enim sit innocens. aut
sit mundo corde sicut ipsa cum nemo sit mundus

a sorde. Et secundum augustinum. omnium preter ip
sam sit dicere. Si dixerimus quia peccatum non habe/
mus ipsi nos seducimus et veritas in nobis non est
Prima iohannis primo. Nunc de secundo. i. de exē
plo et similitudine novi testamēti cause breviter ⁊
pro valde claro et intelligibili exemplo capiamus
festum eiusdem benedicte virginis marie proximi/
us post cristi dñi nativitatem hoc est purificacōis
eius. Ob hoc ei precipue celebrat ecclesia idem festū.
quia ea die maria virgo. infantulū filiū suum ihesū
pñtavit in tēplū ut sisteret. id est offerret eum dño.
Cur ergo non eciā similiter celebraret ecclesia diē
illū hodiernū. qñ ipsa nō solum a parentibus suis ē
presentata. sed eciā ipsa semetipam presentavit in
tēplum ut sisteret se dño. prout infra in secundo di/
visionis membro patebit. primo eñ debuit merito
se pñtare dño tanquam virgā florituram postea eciam
suo tēpore pñtatura florem. primo seipsam tanquam
arborem. postea eciā fructū allatura. Ex hijs om/
nibus sufficienter pensare possumus. quod congruenter
et merito hec dies pñtacōnis bñdicte virginis marie
sit sollempniter eciā cū populari celebracōe festivan
da. Quā congruenciā attendens modernus sum
mus pontifex sanctissimus dñs paulus secūdus ad
instāciā principū turingie hāc festivitatē in eorum ter
ris celebrandā. mature admisit. concessit. approbavit
⁊ confirmavit. ac eciā indulgēcijs specialibus dotavit

Quod vltra attendentes reuerendissimi in xp̄o patres dn̄i archiep̄i maguntinensis et treuerens̄ prīcipes electores. eandem festiuitatem eciā in suis diocesibus similiter populariter celelebrandā institu erunt. Que oīa duz ad aures reuerendissimi patris et dn̄i dn̄i Ruperti archiepiscopi colonieñ prīcipis electoris. rōnabiliter sunt delata noluit ipse in benedicte ṽgis marie obseq̄is tardior ceteris īueniri. q̄re et ipse decreuit dictum festum in sua diocesi populariter celebrandū instituere consensu cleri sui in ciuitate coloniensi ad id accedēte prout de hoc in sācta sinodo futura crastino remigij celebranda. publica fiet insinuacio de singalari eius ꝯmissione. Cuius quidem festi res gesta in themate fit manifesta. Et tn̄ de primo principalis diuisionis membro ꝛc̄. Nunc quo ad secundum diuisionis membrum procedo ad spiritualem huius festi materiam exequendam. vbi non possum nec debeo silere de parentibus bn̄dicte virginis. qm̄ ipsi sunt: qui filiā suam dn̄o deo hodie presentarūt. Et credo nō p̄uā beatissime virgī in hoc fieri complacenciā. ꝙ tā dignorū et sāctoꝝ suoꝝ parentū quos optime nouit honorare. celebris hodie vna secū habeatur memoria. Cum tn̄ ipsi ad rem gestā vn̄ hodie festiuatur. plurimū coopati sint. p̄ntacōis enī passiue sue filie eoꝝ p̄ntacio actia cā fuit. veꝝ de eis tn̄ breuius dicā et id precipue ꝙ precise hic debuit ad huius festi materiam.

Legimus in aurea legēda. q felices illi virginis be/
nedicte parētes ioachim et anna ambo iusti et sāc
ti sine reprehensione in omnibus mādatis dñi ince-
dentes. xx. ānis in matrimonio cohabitātes. prolē
nō habuerūt. Et qr tūc tpis obprobriosū erat atq
maledictū. vbi ꝯiugati infecūdi erāt. et populū dei
israhel nō auxerūt. ideo valde desiderabant prolē
habere. Et rogarūt in suis deuotis orōibus et obse
cracōibꝫ altissimū. quatenus dignaretur eis fecun
ditatē concedere et prolem dare. Nouerāt enī bene
q preteritis tēporibꝫ. pluribꝫ honestis felicibus per/
sonis eciā oīno sterilibꝫ. de speciali dei grā proles tā
dem fuit concessa. et ecce quid fecerūt. vt amplius
mererētur exaudiri dicit dicta aurea legēda. Qd
vouerūt dño si eis sobolem concederet. eā eius serui
cio oīno mācipare vellēt. hoc notate. qr plurimū huc
deseruit. Nūc vt abbreuiē valde ꝯnātū fieri potest.
audite q̄tā grām hij felices sācti cōiuges apd deū
inuenerūt. Angelus a deo missus ambos eos conso-
latus est. eorūq preces exauditas nūciauit. eisq fe
licē plē ꝓmisit. filiā. s. et q̄ met nomē aptauit. et q̄
dig scā et gciosa ēet futa intimauit. Adiecitꝫ quō ip
sa futa mr filij dei fieri deberet. Itaq felices illi con
iuges huiusmoi diuinū promissum pacienter et hi/
lariter in bona spe exspectabāt adimpleri. Et pau
lopost ꝯcepit sācta āna huiusmōi promissaꝫ felicē
filiā mariam q̄ in utero ei9 mox sāctificata est Et

decursis nouē mēsibꝫ eā peꝑerit. et mariaꝫ vocauit prout angelus domini iusserat. hāc felicem benedictam suā filiā. sācta anna cū oīūi studio educauit. vsqꝫ ad tēpus ablactacōis. de quo infra plenius dicetur. Et nedum hij duo felices ꝯiuges. sed et oēs eorū cognati. affines atqꝫ vicini. de dono tam nobilissime prolis. plurimū gauisi sūt in dño. ⁊ cōgratulabātur deū collaudātes. Nūc carissimi ad ꝯplacendū virgini gloriose ꝯuenit aliquid hic. dicē de laudiam dictoꝝ suoꝝ parentū. Sed ꝙuis de eorū laude plura legantur. volo tn̄ propter breuitatē. eoꝝ laudē in sūma valde paucis verbis et tn̄ satis notabiliter cōprehendē. sicut in quibusdā ecclesijs legitur. in lectoīb ꝫ matutīalibꝫ. Hic iusti et sācti ipsi fuerunt et ad talem splendorē virtutis peruenerunt q lux vera. ꝗ illumīat oēm hominē. Joh. s. j. de eoꝝ prole carnem sumere voluit. Congruum enim erat optimos eos esse homines. quos ille qui conditor est vniuersorum elegit ad concepcionem generacioneꝫ atqꝫ educacionem sue benedicte matris. hec est generacō de qua scribitur sapiencie quarto. O ꝙ pulcra est casta generacio cū caritate hec ideo dixi. ne sileretur hodie de parentibus virginis et eorū laude. quorū merito cū sua prole. celebris debet haberi laudis memoria. Quos et vos omnes qui ad hoc festū conuenistis hodie. cum sua benedicta filia honorare et inuocare debetis rogantes vt cristū suum

nepotem pro vobis fideliter exoret. Quis enī dubi
tet. quin xp̄s. libenter honorare ꝛ exaudire velit. tā
sanctos dilectos suos et auū et auiā. quoꝝ vtiq; ipse
nepos est scd̄m humanitatē. Nunc vltra carissimi
venio precise ad propriā huius festi materiā ꝛ rem
gestam vnde festiuitas hec nomem sortitur. Com-
pleto itaq; per triennium ablactacionis tempore.
sancti parentes virginis benedicte. ambo simul e-
am in iherusalem cū oblacōnib; adduxerunt. ad ip
sam dn̄o in templū presentandā et offerendā. in cō
tuberniū virginū que die noctuq; in dei laudibus
perseuerabāt. vt sic voto suo predicto iam satisfe/
cerūt. Et ecce quid ibi accidit ardui miraculi. ante/
q̄ ipsi ascenderent ad templū. Erant aute templū
quindecī ascensionis gradus. nam qz templum in
monte erat constitutū altare holocausti quod fori
secus erat adiri nō poterant nisi per huiusmodi ḡ
dus. In horū imo. virginē constituerūt. volentes
se et sua sacrificia preparare ad ascensum quid ac-
cidit. nullius hominis conduccione expectatura. me
dio tempore. virgo benedicta cunctos illos gradus
sine adiutorio alicuius ita ascendit expedite et ve-
lociter ac si iam perfecte etatis esset. nō retrospiciēs
nec vt solitū est infantie. parentes requirēs. Et vt
epiphanius doctor grecus scribit. stupentibus cunc
tis qui aderant. ad arā sine adiutorio aliorum ve
uit se ipsam dn̄o deo p̄ntans et offerēs vn̄ bn̄ canit:

quod negatum est nature tu virtutū agis iure. et
potes ex grā. O grā despectaculū atz miraclm. nō
mō voluit a parētibus pñtari. sed etiā seipsā psē
tare. pymmo preuēit parētes. in quo apparet. qntuz
fuerit hec eius presentacō volūtaria et paratissima
et per ɔsequēs magis deo grata. O virgo virginū
vt quid sic properasti. audisti ne occulte vocē dilec
ti tui te inuitantis. Surge propera amica mea. Si
hāc nō audieris cur ita properabas. vt nec parētes
tantillo tpe expectares quousqꝫ prepati tecū ascen/
derēt. rñdet pro te Ambrosius dicēs in ome. Nescit
tarda molimina spiritꝰ sācti grā. Que haud dubi
um hoc miraculū in ipsa est operata. qd vtiqꝫ non
potuisset a natura in tāta puericia. Nūc vt ait ma
gister i speculo historiali. parētes virgīs sacrificio
suo facto scdm morez legis. et voto suo nūc perfec
to filiā suā pñtatā. intra septa tēpli cū aliis virgi
nibz ibidē i dei seruicio educandis dimiserūt. Et ipi
post grates deo redditas. in domū suā sūt reuersi.
Et ecce iterz aliud miraculū. qd virgo benedicta in
tali eius puericia. nec tūc cū sic a parētibz recedētibz
ibi dimittebatur. neqꝫ eciā postea vnqꝫ more paruu
le post eosdem parētes defleuit. Nūc tñi est hic rō/
nalis questio. quare parētes virgīs eā tā mane pñ
tarūt in templū. cur nō distulerūt quousqꝫ ad apli
orē annoz numerū. corporisqꝫ vigorē et magnitu/
dinē peruenisset. Respondetur qd ideo. Quia sense

rũt iam in ea adeo grãm dei refulgere et hanc eta
tem sic supplere q̄ nõ minus ymmo magis eẽt ad
pũtandũ ydonea et matura q̄ alia triplicis etatis
iuuencula. vt infra in quarto diuisionis membro
plenꝰ patebit. ideo nõ fuit diucius differenda voti
sui adimpleciõ Item ideo vt res gesta hodierne festiui-
tatis sue figure plenius correspõderet. Nam huius
hodierne pñtacõis aptissima figura dudũ precesse
rat. in samuele propheta qui a mr̃e eiusdẽ nõis cuȝ
matre virginis. similiter precibus et votis obtentus
mox post ablactacõem in tẽplũ est deo p̄sentatus
et oblatus et ibidẽ dimissus. vt habetur. i. regnm. i.
Nũc kmĩ diligẽter est hic aduertendũ. quõ parẽtes
virgĩs beate qui ex tã nobilissime pulcerrime et io-
cũdissime prolis sue cohabitacõe cũ eis. haut dubiuȝ
magnũ cotidie habuissent solaciũ. Spõte pro dei ho
nore. et hũani generis vtilitate. tali solacõ se priua-
uerũt in hodierna filie sue pñtacõe et oblacõe. O q̄
gratuȝ munus obtulistis hodie oĩpotẽti deo. vos
felices parẽtes tãte prolis. Sed reuera multũ p̄ oẽ
modũ datũ est vobis a deo habere tãm donũ et hoc
ipsum fonere et reddere deo vestro. pro salute tocius
populi. ymmo pro primicijs tocius generis hu-
mani. quis enim vnq̄ ante tempora vestra obtu-
lit deo munus tam sanctũ. tam imaculatũ tã gra
tum. Hic trahitur notabilis doctrina pro coniugatis
q̄ si qñ senciãt prolem suã ad religionẽ anhelare.

nō debēt hoc īpedire. sed spōte pro deo se solacio prol' q̄d ex eius habere possent cohabitacōne priuare. dei magis honorē attēdendo eiusq̄ voluntatē proprie sue volūtati in hoc preferēdo. dicētes cū dauid psal mo. xxj. semen meū seruiet ipsi scʒ deo ꝛc̄. Et vt mi nus graue eis sit debēt memores esse exempli hodi' erni. q̄d eis dederūt parētes virgīs bn̄dicte in eius presētacōe in templū. Aliam doctrinā vtilē trado hic oīnibus personis pueros h̄ntibus. q̄d vestros pu eros. saltē hoc mō deo p̄ntetis vt qn̄ado ad annos discrecōis iā peruenerūt. eos in dn̄icis et festiuitati bus vobiscuʒ ducatis in templū dei ad diuina offi/ cia misse scʒ et sermonis presertim. Alioqui si negli gentes et sine dei timore erūt vos eritis ī culpa qꝛ nō fecistis debitū vestrū in ductōne recta. et educa- cōe eoꝝ ad cultū dei. Tantum de secūdo diuisionis membro. Nunc aggredior terciū diuisionis membꝝ ad dicendū saltē breuiter aliquid de rōnabilibꝫ p̄is et sanctis causis. p̄ntacōis bn̄dicte virginis in tem- plū. vt amplius pateścat eiusdē p̄ntacōis vtilitas ꝛ salubritas. Prima itaq̄ causa ē vt sancti eius pa/ rentes sancto suo voto de quo dictuʒ est plenissime satisfacerent. Nā qꝛ deuouerāt eam cultui diuino oīno mācipandā. nō potuit huic voto melius ꝛ ple/ nius satisfieri. q̄ ī officina tēpli in contubernio illa rū virginuʒ. que specialiter cū multa diligencia ad huiusmodi cultū dei instruebātur. q̄q̄ die noctuq̄

in dei laudibus perseuerabāt. et in tēplo seruiebāt ad id specialiter deputate et institute. Secūda causa vt parētes virginis benedicte. angelice iussioni in hōc obtēperarēt et satisfacerēt nā vt legitur in aurea legenda cū āgelus dñi eis vt supra dictū est nūciasset de tam felice prole q̄ habituri essent. adiecit inter alia. Nec forinsecus inter populares sed in tēplo dñi morabitur. ne de ea quispiā sinistrū aliq̄d suspicetur. Certe angelus dñi bene nouit. quātū pro adhuc dicēdis causis expediebat. q̄ pocius iā nunc i tēplo educaretur. Quia igitur tā mḡnalia dixerat ipsis de sua felice prole. merito obtēperarūt ei tanq̄ fideli et predigno nuncio dei. Tercia causa. Quia cū bñdicta virgo precūctis puris hōibus erat grā plena diuinisq̄ donis excellēcius et habūdācius dotata ita vt scd̄m beatū ihero. in smōe. Nullis iam vsibus esset ipsa eadēq̄ mācipāda nisi diuinis. cōgruebat optime vt in nullo alio loco hītaret q̄ in illo. q̄ ceā ñ nisi ad diuios vsus spectat. imo ad huiusmōi ē fcūs ordīat9 dedicat9 et sup alia loca sāct9. vti ē tēplū dī de quo i psal. Domū tuā decz scitudo dñe et itez sāficauit tabernaclm suū altissim9. hic legit̄ i smōe. Nec dignū ērat futurā matrē dī alibi pūtari et habitare. q̄ i domo celestis pris sui. Nec q̄rendū erat alibi sacrariū spūs sācti q̄ in tēplo sancto dei nec debebat habitare in loco imo. cuius vita erat in excelso. Mōtana ergo presentatur i mōtem tēpluz

spiritus sancti in templū dei et domus viua q̄ sibi edificauit eterna sapientia. collocata ē intra domū edificatā a sapiente salomone āte plurima tempo/ra. Quarta causa est vt ipsa benedicta virgo. in tē plo quasi in apciori et cōuenienciori loco. ī dies ma/gis magisq̄ disponeretur aptaretur et dignifica/retur. ad id q̄ erat futura. debuit enī fieri et suo tē pore esse dignissimū vnū templū filij dei in quo vo luit īcarnari. ideo ī templū presentatur intus habi tatura et cōuersatura vbi poterat in lege dn̄i. et in diuinis scripturis plenius erudiri. et ī magna custo dia haberi ibi quoq̄ de virtute in virtutē continue perfectius ambulare. ibi eciā erat om̄is eius grā v̄ tus et sanctitas neduz cotidie exercenda. sed et con/tinue adaugenda. tanq̄ in loco ad oīa hec apciori tā exercicij quā custodie oīs virtutis eius et gracie hinc scribitur in sermone. Separata proinde est mari a. ab omī nō solum alio hoīe intellige mūdano. sed eciā a patre et matre separata a terrenis actibus. se parata ab omni delectacōe et concupiscencia mun/di et in templū conuenientissime deputata vt medi taretur ibi in lege dn̄i die ac nocte et esset sub cura sacerdotali. sub visitacione angeli et sub disciplina spiritus sancti. Sic nimirum decebat. virginē sanc tam que communem cum deo patre habitura erat filium. segregatam esse ab alijs hominibus et a mū do. et dicatam soli deo. vt super terram ambulans

conuersacionem haberet in celis. et nutriretur cibis angelicis vt infra plenius habebitur in quarto mẽbro principalis diuisionis. Ecce carissimi. quõ conuenientissime benedicta virgo presentata est in tẽplũ dñi. vbi in dies magis magisq̧ aptata et preparata est in futuram matrem nostri redẽptoris. Qꝺ vtiq̧ omnibus nobis cessit in profectũ et salutis bñficium magnũ. Quõ ergo non digne venir et festiuandum de illa tam felice et sancta eius p̄ntacõne in tẽplum ex qua tantũ bonũ nobis est subsecutuꝫ Et certe merito hodie deo nostro et matri eius bñdicte debemus esse bene grati super tanto beneficio hoc enĩ vnum est ꝙ in magnis festis precipue fieri debet a bonis fidelibus. qui festo qꝺ colitur volunt congruẽ vt scꝫ super bñficio ex re ipsa festiuitatis ꝑcepto. debitas persoluere curẽt graciaꝝ actões etc. Vltima causa ad p̄ns fit illa vt tã nobilis thesaurus et tã preciosum clenodiũ in loco sibi magis congruo reponeretur et conseruaretur. Sicut enĩ digna et sacra sacramẽta. et sanctoꝝ reliquie. ac sacra vasa et ornamẽta pro diuinis officijs. ĩ sacrato dei tẽplo pro eorũ dignitate reponũtur et conseruantur Sic debuit eciã virgo hec sãctissima in sanctiori loco reponi et conseruari. q̃lis loc⁹ fuit ipsum templũ Simile enĩ applaudit suo simili. Et locus debet ꝓporcionari locato Itẽ si rex iosias iudicauit dignũ fore. ꝙ archa veteris testamenti vt supra dictuꝫ est

non extra tēplū. sed pocius in templo deberet repo-
ni et ꝯseruari. multo dignius debuit viua archa dei
virgo bn̄dicta atꝫ sācttissima. in sacratum salomo
nis tēplū reponi. qd et sic factū est in hodierna eius
pn̄tacōe iuxta verba thematis. Ponite archam ꝛc.
Et tantū de tercō diuisionis membro. Nūc aggre-
dior quartū diuisionis mēbꝝ ad dicendū eciā saltē
modicū de conuersacōne beate marie virgīs in tem
plo mox post eius presentacōem pmmo eadē die in
cipienda. de hoc dicit quidā deuotus doctor in ser-
mone satis breuiter sed non minus notabiliter. Et
legitur in certis ecclesijs in lcōnibꝫ matutīalibus. E
rat mox maria ī āmiracōeꝫ oībus. q̄ cū triū tan
tū esset annoꝝ tam maturo gressu ābulabat. ita p
fecte loquebatur et dei laudibus insistebat. vt non
infantula putaretur sed adulta ꝛ quasi iam. xxx
annoꝝ esset ita in orōnibus persistebat. Et resplen
debat ei⁹ facies vt vix potuisset in eius vultuꝫ q̄s ꝓ
itendē. bn̄ ergo de ea pt dici illd ecclastici. l. qi luna
plēa ī diebꝫ suis lucet. ꝛ qi sol refulgēs. sic illa reful
sit ī tēplo dī. Legim⁹ eciā in lcōibꝫ matutīalibꝫ qd
dū ipa horis ꝯgruētibꝫ operi manuū īsistēt. sic cetē
vginesoīa q̄ ātique mulieres in huiusmōi vix facē
poterāt. ista in teneītate explebat. Ecce kmi in hijs
oībꝫ iā dictiꝫ operatus est grā qd nō hūit natura.
ido canit hodie in añ. Radiat grā iā in puella ꝛ sa
piēcia refulgꝫ in puula; Legim⁹ eciā in sermone sic

In tēplo dei precipue exercebat virgo gloriosa hec tria. scꝫ vehemenciā sancti desiderij. feruorē deuocionis. et puritatē orōnis quibus nimirum attigit fōtem illū sublimē tocius grē. sic enī scptū est. Oracio iusti penetrat celos. Et quis iustus si non maria iusta. de qua sol iusticie ortus est nobis. Legimus iterū in alio sermone. virgo gloriosa in dn̄i templū presentata. ad hoc principaliter vacabat vt dn̄ꝫ magnificaret. ⁊ spiritus eius in deo salutari eius exultaret prout ipsamet postea testatata est in magnificat qđ in vesperis cotidie canitur. De hac virginis in templo conuersacōe dicit eciā Iheronimus in quadam epistola ad cromacium ⁊ eliodorꝫ. et legitur eciā hodie in lectionibus ꝙ beata virgo hanc regulā sibi statuit. vt a mane vsqꝫ ad terciam oracōnibus insisterꝫ. a tercia vsqꝫ ad nonaꝫ. operi manuū vacabat. notāter textrino verisimiliter subtiliora ad tēpli ornatum valencia preparando. a nona ab oracione non recedebat. quousqꝫ angelus sibi apparēs escam ei daret. Dicit vltra Iheronimus ꝙ cōtinue melius atqꝫ melius. in dei amore proficiebat. Et ita fiebat vt ait idē Ihero. in đ vita eius. et legitur eciā hodie. vt i vigilijs inueniretur prior ī sapīa legis đi erudicior ī vera hūilitate humilior. ī carminibus dauiticis elegācior. ī caritate gracior. ī omni puritate purior. et oīni virtute perfectior. Erat enī cōstās et īmobilis hāc irascētē nullꝰ vidit ꝉ audiuit vmqꝫ

omnis ſermo eius ita erat gracia plenus vt ꝯgnoſ
ceretur in ligua eius deuſ. ſemper in oracōne ac ſcru
tacōe legis dei permanebat. ⁊ erat ſollicita circa ſo
cias ſuas. ne aliqua ex eis nimio ſermone peccaret.
vel in riſu vocem ſuam exaltaret. vel aliqua iniuri
oſa vel ſuperba circa parē ſuam exiſteret. Sine in
termiſſione benedicebat deū ⁊ ne forte in ſalutacio
ne a laudibus dei tolleretur. ſi quis eam ſalutaret
illa pro reſalutacōe deo gracias reſpondebat. cotidi
e ante eſcam quam de manu angeli acceperat ipſa
tantum reficiebatur. eſcam vero quā a pontificibꝫ
templi. conſequebatur. pauperibus diuidebat. Hic
ergo creſcebat puella paruula. ſuauis ſine macula.
prudens ⁊ decora. vt eſſet vniuerſis incomparabilis
et nulla ſibi ſimilis. fieret ꝙ caput virginū. excedēs
laudes angelorum ⁊ hominum etcetē. Et tantum
uiter de quarto diuiſionis membro. Sicut kariſſi
mi audiſtis ammodo per ordinē de quatuor. prin
cipaliter primo audiſtis hodierne feſtiuacōis mag
nam congruenciā. ſecundo huius feſti ſingularē.
materiam et rem geſtā. tercio preſentacōnis hodier
ne multiplicē racionabilem et ſanctam cauſam. Et
quarto preſentate perſone laudabiliſſimam viuen
di formam. Hec hodie deuote recogitātes. curemus
vt filij obediencie. ⁊ tanꝙ veri amatores genitricis
dei hanc eius feſtiuitatem libenter et diligenter cū
bona deuocione et gratitudine nunc et in futurū

sollenniniter peragere et festiuare vt per hoc merea-
mur apud ipsam hanc graciam q̄ ipsa tanq̄ fide
lis aduocata nostra se presentet pro nobis vultui
nostri iudicis in celis. prout non parum necesse est
nobis miseris. tam in necessitatibus vite presentis.
q̄ in angustia mortis. Dicamus ergo eam deuote
inuocantes. O hominum et angelorum domina.
aduocata nostra potentissima. et summo nostro iu
dici gratissima nobis seruis tuis relaxa crimina. et
mentes nostras illumina corda nostra in bono tepi
da. fac vt fiant in deo feruida nostro tremendo iu
dici te hodie presentans pro nobis loquaris bona. et
auerte indignacionem suam a nobis. vt te interue
niente mereamur hic in presenti eius graciā. et post
hanc fragilem vitam felicitatem eternam. q̄ nobis
prestare dignetur etc. Amen.

De institucione festi huius historia

In flandria provincia que est sita iuxta mare
versus hollandiam fuit in civitate una
vir unus habens legittimam uxorem quam male
tractabat et propter [illegible] domi erat. [illegible]
maledicens [illegible] tractans [illegible] de
angulo ad angulum [illegible] sepe agitabat [illegible]
[illegible] semel [illegible] ad vinum bibens usque
ad vomitum. Et in sua ebrietate veniens
domum [illegible] intrarat domum fuit [illegible]
[illegible] quod [illegible] venisset et [illegible]
[illegible] mulier [illegible] maledictionis et
[illegible] se forte infirma et posuit
se ad lectum ac si esset infirma mittens pro
confessore suo ut secum portaret sacramentum eucharistie
ut sic saltem evaderet [illegible] verbera et maledictiones
[illegible] confessor veniens cum eucharistie sacramento
veniens ad plateam in qua morabatur idem homo

audiens a vicinis suis quod sacerdos intenderet
intrare domum suam ut communicaret suam
coniugem in sua infirmitate cepit verbis ple-
nis [illegible] et veniens domum obviam sacer-
doti venienti ad eam dixit (vulgari lingua [illegible]
na facies sacramento) cum clamore magno: bibe
pfaffe. Presbiter discrete respondens se non
posse bibere nec ei convenire ibi bibere quia eo quod
haberet suum salvatorem et suum deum in manu
sua. Ille iterum clamans: bibe pfaffe. Iste nolens.
tunc recepit largum ille vitrum illud cum cervisia
effundens omnem cervisiam in faciem sacerdotis
dicens in sua malignitate videbis et percussit
ex [illegible] manum suam pixidem in qua habuit
sacramentum ad lutum. Sic quod multe hostie hinc inde
caderent in lutum. Presbiter hoc videns pre anxie-
tate magna et timore anime sue fugit est. Diu iacens
in terra semimortuus. Post sincopam surgens iterum
quod sacerdos collegit hostias omnes quas potuit videre
et posuit eas in pixidem pergens domum cum magna
tristicia. Quod accidit post tempus breve maxime largi-
ille et post mortem suam venit maior inundatio — et super omnes agros istius regionis supplevit
quod inundaret omnem istam terram sic quod aque
villas opida civitates dimerserit et plura mi-
lia hominum vero submersi. Ita dimersi sunt in aquis ut
[illegible] in ista tribulatione homines clamarent
ad deum et ad beatam virginem pro eorum preces ut
liberaret eos de inundacionibus aquarum. Inter quos
homines fuit una mulier valde honesta et devota
antiqua, que in maxima honore habuit beatam
virginem pre ceteris et sermonia eorum que devote in
nocte orabat virginem gloriosam ut effunderet preces
coram suo dilecto filio ut auferret indignationem
suam et misereretur sue maxime non ad peccata illorum hominum
sed sic in oracione obdormivit. Beata autem virgo apparens
ei dixit tibi ista plaga evenit filius meus super vos

deo et matri eius quod ille vir istius mulieris qui inter
desperassent filium suum defunctum quod si ipse non
fuisset recordatus misericordie sue et si ergo non
intercessisset pro nobis civitas ista vel tota terra
terra deglutita esset in profundum inferni. Ideo dico
tibi quod si plaga ista cessaret de hiis aquis: dic
superioribus civitatis tam spiritualibus et secularibus
et quod tota ista terra deo filio meo et michi
vovisset velle celebrare diem consecrationis mee
xi mensis novembris sic quod terram dedicarent unam
in loco isto ubi ille impressisset humanum corpus
filii mei in luto prodiret sic quod terra ista
sit dedicata in honorem filii mei et meum. Hiis
hiis dictis apparicio ista disparuit. Tunc mulier
Regulanus gracias egit deo et matri sue. Demum
vero ambulavit ad superiores istius civitatis revelans
istam apparicionem omnia secundum ordinem et formam sicuti sibi
dictum fuerat. Et ex ore unius gloriose virginis omnes
voverunt velle celebrare et solemnizare festum sue
celebrationis purificationis annuatim xi mensis Novembris
et mox statim cessavit ista inundacio maris in eo
modo sic quod infra 3 dies terra istius provincie
ubi potuit descerni humida et tunc in eodem loco
dedicaverunt ecclesiam in honorem dei et beate virginis
purificate et consummata fuit ista solemnitas per episcopum
istius terre dicte vel sic vel ad presbiteros et electores
Romanorum qui sic statuerunt in suis diocesibus
celebrare idem festum ut patet per bullas sicut sunt
constituta in Frisia et Hungaria historiam